

134

SDĚLENÍ

Ministerstva zahraničních věcí

Ministerstvo zahraničních věcí sděluje, že dne 5. června 1992 byla v Rio de Janeiro přijata Úmluva o biologické rozmanitosti.

Jménem České republiky byla Úmluva podepsána v New Yorku dne 4. června 1993. Listina o schválení Úmluvy o biologické rozmanitosti Českou republikou byla uložena u generálního tajemníka Organizace spojených národů, depozitáře Úmluvy, dne 3. prosince 1993.

Úmluva vstoupila v platnost na základě svého článku 36 odst. 1 dne 29. prosince 1993. Pro Českou republiku vstoupila Úmluva v platnost v souladu se zněním odstavce 3 téhož článku dne 3. března 1994.

Český překlad Úmluvy se vyhlašuje současně.

ÚMLUVA

o biologické rozmanitosti

Smluvní strany,

vědomy si skutečné hodnoty biologické rozmanitosti a ekologických, genetických, společenských, ekonomických, vědeckých, naučných, kulturních, rekreačních a estetických hodnot biologické rozmanitosti (biodiverzity) a jejich složek,

vědomy si také významu biodiverzity pro evoluci a zachování životodárných systémů biosféry,

potvrzujíce, že ochrana biodiverzity je společným zájmem lidstva,

znovu potvrzujíce, že státy mají suverénní právo na své biologické zdroje,

znovu také potvrzujíce, že státy jsou zodpovědné za ochranu své biodiverzity a za využívání svých biologických zdrojů trvale udržitelným způsobem,

znepokojeny tím, že biodiverzita je významně snižována určitými lidskými činnostmi,

vědomy si obecného nedostatku informací a poznatků týkajících se biodiverzity a naléhavé potřeby vytvoření vědeckých, odborných a institucionálních kapacit jako předpokladu porozumění, které je východiskem pro plánování a zavádění příslušných opatření,

zaznamenávajíce, že je životně důležité předvídat, preventivně omezovat a odstraňovat příčiny významného snížení nebo ztráty biodiverzity přímo u jejich zdroje,

zaznamenávajíce také, že tam, kde existuje hrozba významného snížení nebo ztráty biodiverzity, nesmí být nedostatek naprosté vědecké jistoty užíván jako důvod k odkladu opatření směřujících k zabránění této hrozbě nebo jejímu omezení na nejnížší možnou míru,

zaznamenávajíce dále, že základním požadavkem ochrany biodiverzity je ochrana ekosystémů a přírodních stanovišť *in situ* a udržení a obnovení životaschopných populací druhů v jejich přirozeném prostředí,

zaznamenávajíce dále, že opatření *ex situ*, pokud možno v původní zemi, musí také hrát významnou roli,

uznávajíce těsnou a odvěkou závislost mnoha domorodých a místních společenství a jejich tradičních životních stylů na biologických zdrojích i požadavek rovnocenného podílu na zisku z využívání tradičních znalostí, inovací a postupů vhodných pro ochranu biodiverzity a trvale udržitelné využívání jejich složek,

uznávajíce také životně důležitou úlohu, kterou hrají ženy v ochraně a trvale udržitelném využívání biodiverzity, a potvrzujíce potřebu plné účasti žen na všech úrovních rozhodování a zavádění opatření na ochranu biodiverzity,

zdůrazňujíce význam a potřebu podporovat mezinárodní, regionální a celosvětovou spolupráci mezi státy, mezivládními organizacemi a nevládním sektorem při ochraně biodiverzity a trvale udržitelném využívání jejich složek,

berouce v úvahu, že zajištění nových i dodatečných finančních zdrojů a vhodného přístupu k odpovídajícím technologiím může vést k podstatné změně schopnosti světa čelit ztrátě biodiverzity,

berouce dále v úvahu, že jsou nutná zvláštní opatření k zajištění potřeb rozvojových zemí, včetně zajištění nových a dodatečných finančních zdrojů a vhodného přístupu k odpovídajícím technologiím,

zaznamenávajíce v tomto ohledu zvláštní pod-

mínky nejméně rozvinutých zemí a malých ostrovních států,

berouce v úvahu, že k ochraně biodiverzity jsou potřebné rozsáhlé investice a že lze očekávat široké spektrum ekologických, hospodářských a společenských přínosů z těchto investic,

uznávající, že hospodářský a sociální rozvoj a odstranění chudoby jsou prvořadými a rozhodujícími prioritami rozvojových zemí,

vědomy si toho, že ochrana a trvale udržitelné využívání biodiverzity má kritický význam pro zajištění výživy, zdraví a dalších potřeb rostoucí světové populace a že pro tento účel je nutné umožnit jak přístup ke genetickým zdrojům a technologiím, tak i jejich sdílení,

zaznamenávající, že ochrana a trvale udržitelné využívání biodiverzity posílí přátelské vztahy mezi státy a přispějí k míru pro lidstvo,

přejíce si rozšířit a doplnit stávající mezinárodní opatření na ochranu biodiverzity a trvale udržitelného využívání jejich složek a

odhodlány ochránit a trvale udržitelným způsobem využívat biodiverzitu ku prospěchu současných i budoucích generací,

dohodly se následovně:

Článek 1

Cíle

Cíli této Úmluvy, které mají být v souladu s jejími příslušnými ustanoveními sledovány, jsou ochrana biodiverzity, trvale udržitelné využívání jejich složek a spravedlivé a rovnoměrné rozdělení přínosů plynoucích z využívání genetických zdrojů, včetně odpovídajícího přístupu ke genetickým zdrojům a odpovídajícího předávání příslušných technologií při zohlednění všech práv na tyto zdroje a technologie, včetně odpovídajících způsobů financování.

Článek 2

Používání termínů

Pro účely této Úmluvy:

„*Biodiverzita (biologická rozmanitost)*“ znamená variabilitu všech žijících organismů včetně, mezi jiným, suchozemských, mořských a jiných vodních ekosystémů a ekologických komplexů, jejichž jsou součástí; zahrnuje diverzitu v rámci druhů, mezi druhy i diverzitu ekosystémů.

„*Biologické zdroje*“ zahrnují genetické zdroje, organismy nebo jejich části, populace nebo jakoukoli jinou biotickou složku ekosystémů se skutečným nebo možným využitím nebo hodnotou pro lidstvo.

„*Biotechnologie*“ znamená jakoukoli technologii, která využívá biologických systémů, živých organismů

nebo z nich odvozených biologických systémů k produkci nebo modifikaci výrobků či procesů pro specifické použití.

„*Země původu genetických zdrojů*“ znamená stát, který vlastní tyto genetické zdroje v podmínkách *in situ*.

„*Země poskytující genetické zdroje*“ znamená zemi dodávající genetické zdroje získávané ze zdrojů *in situ*, včetně populací volně žijících i zdomácnělých druhů, nebo získávané ze zdrojů *ex situ*, které mohly, ale nemusely mít původ v této zemi.

„*Domestikované nebo pěstované druhy*“ jsou druhy, u kterých byl vývojový proces ovlivněn člověkem k uspokojování jeho potřeb.

„*Ekosystém*“ znamená dynamický komplex společenstev mikroorganismů, rostlin a živočichů a jejich neživého prostředí působící ve vzájemných vazbách jako funkční jednotka.

„*Ochrana ex situ*“ znamená ochranu složek biodiverzity mimo jejich přirozená stanoviště.

„*Genetický materiál*“ znamená jakýkoli materiál rostlinného, živočišného, mikrobiálního nebo jiného původu obsahující funkční jednotky dědičnosti.

„*Genetické zdroje*“ znamenají genetický materiál skutečné nebo potenciální hodnoty.

„*Stanoviště (biotop)*“ znamená místo nebo typ místa přirozeného výskytu jedinců nebo populací.

„*Podmínky in situ*“ jsou podmínky, kde genetické zdroje existují v rámci ekosystémů a přírodních stanovišť; v případě zdomácnělých nebo pěstovaných druhů v prostředí, kde si vyvinuly své charakteristické vlastnosti.

„*Ochrana in situ*“ znamená ochranu ekosystémů a přírodních stanovišť, včetně udržování a obnovy životaschopných populací druhů v jejich přirozeném prostředí, a v případě zdomácnělých nebo pěstovaných druhů v prostředí, kde se vyvinuly jejich charakteristické vlastnosti.

„*Chráněné území*“ znamená geograficky vymezené území, které je určeno nebo kontrolováno a spravováno pro dosažení specifických cílů ochrany přírody.

„*Organizace regionální hospodářské integrace*“ znamená organizaci vytvořenou suverénními státy dané oblasti, na niž její členské státy převedly kompetence týkající se záležitostí v působnosti této Úmluvy a která byla řádně zmocněna, v souladu se svými vnitřními postupy, k podpisu, ratifikaci, přijetí, schválení této Úmluvy nebo přistoupení k ní.

„*Trvale udržitelné využívání*“ znamená využívání složek biodiverzity takovým způsobem a v takovém rozsahu, který nevede k dlouhodobému poklesu bio-

diverzity, čímž se udržuje její schopnost uspokojovat potřeby a naděje současných i budoucích generací.

„*Technologie*“ zahrnuje i biotechnologii.

Článek 3

Princip

Státy mají, v souladu s Chartou OSN a principy mezinárodního práva, suverénní právo využívat své vlastní zdroje v souladu s vlastní politikou ochrany životního prostředí; mají odpovědnost za zajištění toho, aby aktivity v rámci jejich působnosti nebo dohledu nezpůsobily škody životnímu prostředí jiných států nebo území za hranicemi národní působnosti.

Článek 4

Rozsah působnosti

S ohledem na práva jiných států a kromě výjimek výslovně uvedených v této Úmluvě ustanovení této Úmluvy platí ve vztahu ke každé smluvní straně:

- (a) v případě složek biodiverzity na území v rámci její národní působnosti, a
- (b) v případě procesů a aktivit prováděných v rámci její působnosti nebo pod jejím dohledem na území její národní působnosti nebo za hranicemi národní působnosti, a to bez ohledu na to, kde se projeví jejich účinky.

Článek 5

Spolupráce

Každá smluvní strana bude, pokud je to možné a vhodné, spolupracovat s ostatními smluvními stranami přímo, nebo kde to bude vhodné, prostřednictvím kompetentních mezinárodních organizací v záležitostech týkajících se území mimo dosah národní působnosti a v ostatních záležitostech vzájemného zájmu na ochraně a trvale udržitelném využívání biodiverzity.

Článek 6

Obecná opatření na ochranu a trvale udržitelné využívání

Každá smluvní strana bude v souladu se svými specifickými podmínkami a možnostmi:

- (a) vytvářet národní strategie, plány či programy pro ochranu a trvale udržitelné využívání biodiverzity nebo pro tento účel upravovat stávající strategie, plány a programy, které by měly mezi jiným odrážet opatření stanovená v této Úmluvě a týkající se dotčené smluvní strany, a
- (b) začleňovat, pokud to bude možné a vhodné, ochranu a trvale udržitelné využívání biodiverzity do příslušných oborových nebo mezioborových plánů, programů a koncepcí.

Článek 7

Identifikace a monitorování

Každá smluvní strana, pokud to bude možné a vhodné, zvláště pro účely článků 8 až 10, bude:

- (a) určovat složky biodiverzity důležité pro její ochranu a trvale udržitelné využívání s ohledem na seznam kategorií uvedený v příloze I,
- (b) pravidelně a dlouhodobě sledovat prostřednictvím odběru vzorků a jiných metod složky biodiverzity identifikované podle písmene (a), přičemž bude věnovat zvláštní pozornost těm, které vyžadují pro svou ochranu naléhavá opatření, a těm, které nabízejí největší potenciál pro trvale udržitelné využívání,
- (c) identifikovat procesy a kategorie činností, které mají nebo by mohly mít významně nepříznivý vliv na ochranu a trvale udržitelné využívání biodiverzity, a bude pravidelně a dlouhodobě sledovat jejich účinky prostřednictvím odběru vzorků a jiných technik, a
- (d) uchovávat a jakýmkoli způsobem získávat údaje odvozené z identifikační a monitorovací činnosti podle písmen (a), (b) a (c) tohoto článku.

Článek 8

Ochrana *in situ*

Každá smluvní strana, pokud to bude možné a vhodné,

- (a) vytvoří systém chráněných území nebo území, kde je třeba přijmout zvláštní opatření k ochraně biologické rozmanitosti,
- (b) vypracuje, kde je to nezbytné, zásady pro výběr, zřízení a péči o chráněná území nebo území, kde je třeba přijmout zvláštní opatření k ochraně biodiverzity,
- (c) bude regulovat nebo pečovat o biologické zdroje významné pro ochranu biodiverzity, ať již v chráněných územích nebo mimo ně, se záměrem zajistit jejich ochranu a trvale udržitelné využívání,
- (d) bude podporovat ochranu ekosystémů a přírodních stanovišť a udržování životaschopných populací druhů v jejich přirozeném prostředí,
- (e) bude podporovat trvale udržitelný, k životnímu prostředí citlivý rozvoj v oblastech přiléhajících k chráněným územím s výhledem rozšíření ochrany na tyto oblasti,
- (f) bude rehabilitovat a obnovovat poškozené ekosystémy a podporovat záchranu ohrožených druhů, mezi jiným prostřednictvím tvorby a realizace záchranných programů nebo jiných přístupů v péči o ně,
- (g) vytvoří nebo bude udržovat prostředky k regulaci, zvládnutí a řízení rizik spojených s využíváním a zaváděním živých modifikovaných organismů

jako produktů biotechnologií, které by mohly mít nepříznivé ekologické dopady na ochranu a trvale udržitelné využívání biodiverzity, přičemž budou rovněž brána v úvahu rizika pro lidské zdraví,

- (h) zabrání zavádění, bude kontrolovat nebo vyhubí ty cizí druhy, které ohrožují ekosystémy, přírodní stanoviště nebo druhy,
- (i) vynasnaží se zajistit podmínky potřebné pro slučitelnost stávajícího využívání biodiverzity s její ochranou a trvale udržitelným využíváním jejích složek,
- (j) v mezích své národní legislativy bude respektovat, chránit a udržovat poznatky, inovace a postupy domorodých a místních společenství ztělesňujících tradiční životní styl vhodný pro ochranu a trvale udržitelné užívání biodiverzity; bude podporovat jejich širší využívání se souhlasem a zapojením vlastníků takových poznatků, inovací a postupů a zasadí se o spravedlivé rozdělení zisku vyplývajícího z využívání takových poznatků, inovací a postupů,
- (k) vytvoří nebo bude udržovat nezbytné právní normy a/nebo jiná regulační opatření na ochranu ohrožených druhů a populací,
- (l) tam, kde byl zjištěn závažný nepříznivý vliv na biodiverzitu podle článku 7, bude regulovat nebo řídit příslušné procesy a typy činností, a
- (m) bude spolupracovat při zajišťování finanční a jiné podpory pro ochranu *in situ* tak, jak je pojata pod výše uvedenými písmeny (a) až (l), zvláště pro rozvojové země.

Článek 9

Ochrana *ex situ*

Každá smluvní strana, pokud je to možné a vhodné a převážně pro účely doplnění opatření *in situ*:

- (a) přijme opatření na ochranu složek biodiverzity *ex situ*, především v zemi původu takových složek,
- (b) vytvoří a bude udržovat zařízení na ochranu a výzkum rostlin, zvířat a mikroorganismů *ex situ*, především v zemi původu genetických zdrojů,
- (c) přijme opatření pro obnovu a záchranu ohrožených druhů a pro jejich opětovné vysazování na jejich přirozená stanoviště za příhodných podmínek,
- (d) bude regulovat a řídit získávání biologických zdrojů z přírodních stanovišť pro účely ochrany *ex situ* tak, aby nedošlo k ohrožení ekosystémů a populací druhů *in situ*, kromě případů, kde jsou potřebná dočasná opatření *ex situ* podle písmene (c), a
- (e) bude spolupracovat při poskytování finanční a jiné podpory ochrany *ex situ* uvedené pod písmeny (a) až (d) a při zakládání a udržování zařízení pro ochranu *ex situ* v rozvojových zemích.

Článek 10

Trvale udržitelné využívání složek biologické rozmanitosti

Každá smluvní strana, pokud je to možné a vhodné:

- (a) bude začleňovat zájmy ochrany a trvale udržitelného využívání biologických zdrojů do rozhodovacích procesů na národní úrovni,
- (b) přijme opatření vztahující se k využívání biologických zdrojů, která by omezila nepříznivé dopady na biodiverzitu na nejmenší možnou míru nebo by umožnila se jim vyhnout,
- (c) bude chránit a stimulovat vžitě způsoby využívání biologických zdrojů v souladu s tradičními kulturními postupy, které jsou slučitelné s požadavky jejich ochrany nebo trvalého využívání,
- (d) bude podporovat místní obyvatelstvo v tvorbě a realizaci nápravných opatření v poškozených oblastech, kde byla biodiverzita snížena, a
- (e) bude podporovat spolupráci mezi svými státními úřady a soukromým sektorem v rozvíjení metod trvale udržitelného využívání biologických zdrojů.

Článek 11

Motivační opatření

Každá smluvní strana, pokud je to možné a vhodné, přijme ekonomicky a společensky přijatelná opatření, která budou působit jako motivace pro ochranu a trvale udržitelné užívání složek biologické rozmanitosti.

Článek 12

Výzkum a školení

Smluvní strany, berouce v úvahu specifické potřeby rozvojových zemí, budou:

- (a) vytvářet a udržovat programy pro vědecké a technické vzdělávání a praktická školení se zaměřením na ochranu a trvale udržitelné využívání biodiverzity a jejích složek; budou zajišťovat podporu takového vzdělávání a výchovy pro zvláštní potřeby rozvojových zemí,
- (b) podporovat a stimulovat výzkum, který přispívá k ochraně a trvale udržitelnému využívání biodiverzity, zvláště v rozvojových zemích, mezi jiným v souladu s rozhodnutími Konference smluvních stran přijatými na základě doporučení Pomocného poradního orgánu pro vědu, techniku a technologii, a
- (c) při dodržování ustanovení článků 16, 18 a 20 poskytovat podporu a spolupracovat při využívání vědeckého pokroku v rámci výzkumu biodiverzity a při vyvíjení metod ochrany a trvale udržitelného využívání biologických zdrojů.

Článek 13

Veřejné vzdělávání a uvědomění

Smluvní strany budou:

- (a) podporovat a stimulovat pochopení významu ochrany biodiverzity a potřebná opatření s tím související; budou také propagovat ochranu biodiverzity prostřednictvím sdělovacích prostředků a podporovat zařazení těchto otázek do vzdělávacích programů, a
- (b) spolupracovat odpovídajícím způsobem s ostatními státy a mezinárodními organizacemi při tvorbě programů vzdělávání a veřejné osvěty týkajících se ochrany a trvale udržitelného využívání biologické rozmanitosti.

Článek 14

Hodnocení vlivů a omezování nepříznivých vlivů na nejmenší možnou míru

1. Každá smluvní strana, nakolik je to možné a vhodné:

- (a) zavede vhodné postupy hodnocení vlivů na životní prostředí u svých navrhovaných projektů, u nichž existuje pravděpodobnost závažných nepříznivých účinků na biodiverzitu, se záměrem na možné předejít nebo na omezení takových účinků na nejmenší možnou míru; kde je to vhodné, umožní účast veřejnosti v takových postupech,
- (b) zavede vhodná opatření zajišťující, že ekologické důsledky jejích programů a postupů, u kterých lze předpokládat závažné nepříznivé dopady na biologickou rozmanitost, budou náležitě brány v úvahu,
- (c) bude na základě reciprocity podporovat oznamování, výměnu informací a konzultace týkající se takových činností v rámci její působnosti nebo dohledu, u kterých existuje pravděpodobnost závažného nepříznivého vlivu na biodiverzitu ostatních států nebo oblastí za hranicemi národní působnosti; za tím účelem bude podporovat uzavírání odpovídajících dvoustranných, regionálních nebo mnohostranných dohod,
- (d) v případě, že v dosahu její působnosti nebo oblasti kontroly vznikne bezprostřední nebo vážné nebezpečí pro biodiverzitu v dosahu působnosti jiných států nebo na území mimo meze národní působnosti, vyzoomí neprodleně státy, které mohou být postiženy, o takovém nebezpečí či poškození a bude iniciovat akci k zamezení nebo minimalizaci takového nebezpečí či poškození, a
- (e) bude podporovat na národní úrovni přijetí takových nouzových opatření, která by reagovala na aktivity nebo události vzniklé přirozeně nebo jinak, představující vážné a bezprostřední ohrožení

biodiverzity; bude podporovat mezinárodní spolupráci při doplnění takových národních snah a tam, kde je to vhodné a dohodnuté státy nebo dotčenými regionálními hospodářskými organizacemi, napomůže vytvoření společných plánů pro případ nepředvídaných událostí.

2. Konference smluvních stran prozkoumá na základě studií, které budou zpracovány, otázky odpovědnosti a náhrady škod, včetně odškodnění za poškození biodiverzity a její obnovy, kromě případů, kdy taková odpovědnost je čistě vnitřní záležitostí.

Článek 15

Přístup ke genetickým zdrojům

1. Při uznávání suverénního práva států na jejich přírodní zdroje spočívá pravomoc stanovit přístup ke genetickým zdrojům na národních vládách a podléhá národní legislativě.

2. Každá smluvní strana se bude snažit o vytvoření podmínek pro usnadnění přístupu ke genetickým zdrojům a jejich z hlediska životního prostředí vhodné využití jinými smluvními stranami a nebude ukládat omezení, která by byla v rozporu s cíli této Úmluvy.

3. Pro účely této Úmluvy jsou genetickými zdroji poskytovanými smluvní stranou ve smyslu tohoto článku a článků 16 a 19 pouze ty zdroje, které jsou poskytnuty smluvními stranami jako zeměmi původu takových zdrojů nebo jinými stranami, které si opatřily genetické zdroje v souladu s touto Úmluvou.

4. Přístup tam, kde je umožněn, musí vycházet ze vzájemně schválených podmínek a z ustanovení tohoto článku.

5. Přístup ke genetickým zdrojům musí podléhat předchozímu kvalifikovanému souhlasu smluvní strany poskytující takové zdroje, pokud není touto stranou stanoveno jinak.

6. Každá smluvní strana se bude snažit o rozvinutí a provádění vědeckého výzkumu založeného na genetických zdrojích poskytnutých jinými smluvními stranami s plnou účastí těchto stran, pokud možno v zemi původu genetických zdrojů.

7. Každá smluvní strana podnikne vhodná legislativní, administrativní a politická opatření v souladu s články 16 a 19 a tam, kde je to nezbytné, prostřednictvím finančního mechanismu vytvořeného na základě článků 20 a 21, s cílem spravedlivého a rovnoprávného rozdělení výsledků výzkumu a vývoje a zisku vyplývajícího z komerčního a jiného využívání genetických zdrojů se smluvní stranou poskytující takové zdroje. Takové rozdělení se musí dít na základě vzájemně dohodnutých podmínek.

Článek 16

Převod technologií a přístup k nim

1. Každá smluvní strana, uznávajíc, že technologie zahrnují i biotechnologie a že jak přístup k technologiím, tak jejich převod mezi smluvními stranami jsou podstatnými prvky pro dosažení cílů této Úmluvy, zavazuje se v souladu s ustanoveními tohoto článku poskytnout a/nebo usnadnit přístup ostatním smluvním stranám k technologiím nebo předat technologie, které souvisejí s ochranou a trvale udržitelným využíváním biodiverzity nebo využívají genetické zdroje a nezpůsobují vážnější poškození životního prostředí.

2. Přístup k technologiím a jejich převod do rozvojových zemí ve smyslu odstavce 1 bude zajišťován a/nebo usnadňován za spravedlivých a maximálně výhodných podmínek, včetně koncesí nebo preferenčních podmínek na základě vzájemné dohody, a tam, kde je to nezbytné, v souladu s finančními mechanismy stanovenými v článcích 20 a 21. V případě technologií podléhajících patentovým nebo jiným vlastnickým právům bude takový přístup a převod zajištěn za podmínek, které respektují odpovídající a účinnou ochranu práv, která se týkají duševního vlastnictví a jsou s ní v souladu. Použití tohoto odstavce musí být v souladu s následujícími odstavci 3, 4 a 5.

3. Každá smluvní strana podnikne přiměřená legislativní, administrativní nebo politická opatření s cílem zajistit za vzájemně dohodnutých podmínek smluvním stranám, zvláště pokud jde o rozvojové země poskytující genetické zdroje, přístup k technologiím a předání technologií k využívání těchto zdrojů, včetně technologií chráněných patenty a jinými právy týkajícími se duševního vlastnictví; kde je to nezbytné, učiní tak prostřednictvím ustanovení článků 20 a 21 v souladu s mezinárodním právem a v souladu s následujícími odstavci 4 a 5.

4. Každá smluvní strana podnikne přiměřená legislativní, administrativní nebo politická opatření s cílem, aby soukromý sektor usnadnil přístup k technologiím, jejich společný vývoj a předání ve smyslu odstavce 1, a to ve prospěch jak vládních institucí, tak soukromého sektoru rozvojových zemí; v tomto směru bude dodržovat závazky obsažené v odstavcích 1, 2 a 3.

5. Smluvní strany, uznávající, že patenty a jiná práva týkající se duševního vlastnictví mohou mít vliv na naplňování této Úmluvy, budou spolupracovat v tomto směru v rámci národní legislativy a mezinárodního práva, aby zajistily, že taková práva tuto Úmluvu podporují a nejsou proti jejím cílům.

Článek 17

Výměna informací

1. Smluvní strany budou usnadňovat výměnu informací vztahujících se k ochraně a trvale udržitelnému

využívání biodiverzity ze všech veřejně přístupných zdrojů a budou přitom brát v úvahu zvláštní potřeby rozvojových zemí.

2. Tato výměna informací musí zahrnovat výměnu výsledků technického, vědeckého a socioekonomického výzkumu stejně jako informací o vzdělávacích a průzkumných programech, speciálních znalostech, domorodých a tradičních vědomostech jako takových i v kombinaci s technologiemi uvedenými v článku 16 odst. 1. To zahrnuje také, kde je to proveditelné, návratnost informací.

Článek 18

Technická a vědecká spolupráce

1. Pokud to bude nutné, budou smluvní strany podporovat mezinárodní technickou a vědeckou spolupráci na poli ochrany a trvale udržitelného využívání biodiverzity prostřednictvím vhodných mezinárodních a národních institucí.

2. Všechny smluvní strany budou při naplňování této Úmluvy podporovat mezinárodní technickou a vědeckou spolupráci s ostatními smluvními stranami, zvláště rozvojovými zeměmi, mezi jiným prostřednictvím tvorby a zavádění koncepcí na národní úrovni. Při podpoře takové spolupráce musí být věnována zvláštní pozornost tvorbě a posilování schopností jednotlivých národů prostřednictvím rozvoje schopností jejich obyvatel a vytvářením odpovídajících institucí.

3. Konference stran na svém prvním zasedání určí, jak vytvořit mechanismus mezinárodní výměny informací (clearing-house) na podporu a usnadnění technické a vědecké spolupráce.

4. Smluvní strany budou při naplňování cílů této Úmluvy a v souladu s národní legislativou a záměry podporovat a rozvíjet metody spolupráce při vývoji a využívání technologií, včetně domorodých a tradičních technologií. Za tímto účelem budou smluvní strany rovněž rozvíjet spolupráci při školení odborných pracovníků a výměně expertů.

5. Smluvní strany budou na základě vzájemné dohody podporovat vytváření společných výzkumných programů a společných podniků pro vývoj technologií odpovídajících cílům této Úmluvy.

Článek 19

Zacházení s biotechnologiemi a rozdělení přínosu, který z nich plyne

1. Každá smluvní strana podnikne příslušná legislativní, administrativní nebo koncepční opatření, která umožní účinnou účast v biotechnologickém výzkumu těm zemím, zvláště rozvojovým, které poskytují genetické zdroje pro takový výzkum, pokud možno přímo v zemi, odkud tyto zdroje pocházejí.

2. Každá smluvní strana podnikne všechna proveditelná opatření na podporu a urychlení přednost-

ního přístupu smluvních stran, zvláště rozvojových zemí, za rovnocenných a spravedlivých podmínek k výsledkům a přínosům využívání biotechnologií založených na genetických zdrojích poskytnutých těmito smluvními stranami. Takový přístup musí být založen na vzájemně dohodnutých podmínkách.

3. Strany uváží potřebu a modalitu protokolu, který stanoví příslušné postupy, včetně – a to zejména – dohody o poskytování včasných informací týkajících se bezpečného převodu, zacházení a využití jakéhokoli pozměněného živého organismu vzniklého pomocí biotechnologií, který by mohl mít nepříznivý účinek na ochranu a trvale udržitelné využívání biodiverzity.

4. Každá smluvní strana bude přímo nebo dotážením jakékoli fyzické nebo právnické osoby v okruhu své působnosti zabývající se organismy zmíněnými v odstavci 3 poskytovat veškeré dostupné informace o předpisech o nakládání s nimi a o bezpečnostních předpisech požadovaných touto smluvní stranou při zacházení s takovými organismy; poskytne také veškeré dostupné informace o možném nepříznivém dopadu příslušných specifických organismů týkajících se smluvních stran, v nichž mají být tyto organismy zaváděny.

Článek 20

Finanční zdroje

1. Každá smluvní strana se zavazuje poskytnout v souladu se svými možnostmi finanční a jinou podporu pro ty činnosti na národní úrovni, které jsou zaměřeny k dosažení cílů této Úmluvy, v souladu se svými národními plány, prioritami a programy.

2. Strany patřící k rozvinutým zemím by měly poskytovat nové a dodatečné finanční zdroje, aby umožnily smluvním stranám rozvojových zemí plně pokrýt odsouhlasené zvýšené náklady při zavádění opatření, kterými naplňují závazky této Úmluvy, a mít prospěch z jejich ustanovení. Tyto náklady jsou dohodnuty mezi stranou patřící k rozvojovým zemím a institucionální strukturou uvedenou v článku 21 v souladu s politikou, strategií, programovými prioritami a kritérii výběru a seznamem zvýšených nákladů, jak je určí konference stran. Jiné strany, včetně zemí procházejících procesem přechodu k tržní ekonomice, mohou dobrovolně převzít povinnosti stran patřících k rozvinutým zemím. Pro účely tohoto článku sestaví konference stran na svém prvním zasedání seznam stran patřících k rozvinutým zemím a dalších stran, které dobrovolně převzou povinnosti stran patřících k rozvinutým zemím. Konference stran bude pravidelně posuzovat a případně doplňovat tento seznam. Poskytování příspěvků na dobrovolném základě od ostatních zemí a zdrojů bude též podporováno. Realizace těchto závazků bude brát v úvahu potřebu odpovídajícího, předvídatelného a včasného toku prostředků a význam rozdělení zátěže mezi přispívající strany zahrnuté v seznamu.

3. Strany patřící k rozvinutým zemím mohou také zajistit a rozvojové země použít finanční zdroje spojené s uplatňováním této Úmluvy prostřednictvím dvoustranných, regionálních a jiných mnohostranných kanálů.

4. Rozsah, v němž strany patřící k rozvojovým zemím účinně splní své závazky podle této Úmluvy, bude záviset na účinném naplňování závazků této Úmluvy stranami z rozvinutých zemí ve vztahu k finančním zdrojům a převodu technologií a bude plně odrážet skutečnost, že hospodářský a sociální rozvoj a odstranění chudoby jsou prvními a převažujícími prioritami stran z rozvojových zemí.

5. Při akcích, které podnikají ohledně financování a převodu technologií, budou strany plně brát v úvahu specifické potřeby a zvláštní postavení nejméně rozvinutých zemí.

6. Smluvní strany také vezmou v úvahu zvláštní podmínky vyplývající ze závislosti na biodiverzitě, jejího rozšíření a lokalizace u stran patřících k rozvojovým zemím, zvláště u malých ostrovních států.

7. V úvahu musí být také vzata zvláštní situace rozvojových zemí, včetně těch, které jsou ekologicky nejzranitelnější, jako jsou země s pouštními a polo-pouštními zónami, pobřežními a horskými oblastmi.

Článek 21

Finanční mechanismus

1. Pro účely této Úmluvy bude ustaven mechanismus pro poskytování finančních zdrojů stranám patřícím k rozvojovým zemím na základě grantů nebo koncesí; jeho podstatné prvky jsou popsány v tomto článku. Tento mechanismus bude fungovat v rámci konference smluvních stran, pod jejím vedením a kontrolou. Činnost tohoto mechanismu bude prováděna na základě takové institucionální struktury, která bude dohodnuta konferencí stran na jejím prvním zasedání. Pro účely této Úmluvy určí konference stran politiku, strategii, programové priority a kritéria výběru týkající se přístupu k takovým zdrojům a jejich využití. Příspěvky budou takové, aby brały v úvahu potřebu předvídatelnosti, přiměřenosti a včasnosti toku finančních prostředků ve smyslu článku 20, v souladu s množstvím potřebných prostředků, které bude určováno pravidelně konferencí stran, a význam rozdělení zátěže mezi přispívající strany zařazené do seznamu podle článku 20 odst. 2. Stranami z rozvinutých a dalších zemí i z jiných zdrojů mohou být poskytovány také dobrovolné příspěvky. Mechanismus bude pracovat v rámci demokratického a průhledného systému řízení.

2. Sledujíc cíle této Úmluvy, konference smluvních stran na svém prvním zasedání stanoví politiku, strategii a programové priority, stejně jako podrobná kritéria a zásady výběru pro přístup a využití finančních zdrojů, včetně pravidelného a dlouhodobého sle-

dování a hodnocení takového využití. Konference stran rozhodne o opatřeních k realizaci odstavce 1 tohoto článku po konzultaci s institucí pověřenou provozováním finančního mechanismu.

3. Konference stran posoudí účinnost mechanismu vytvořeného podle tohoto článku, včetně kritérií a zásad, uvedených v odstavci 2, nejpozději do dvou let po vstupu této Úmluvy v platnost; dále tak bude činit pravidelně. Na základě takového posouzení podnikne příslušné kroky ke zlepšení účinnosti tohoto mechanismu, pokud to bude nezbytné.

4. Smluvní strany zváží posílení stávajících finančních institucí k zajištění finančních zdrojů pro ochranu a trvale udržitelné využívání biodiverzity.

Článek 22

Vztah k ostatním mezinárodním úmluvám

1. Ustanovení této Úmluvy se nesmí dotknout práv a povinností kterékoli ze smluvních stran vyplývajících z jakékoli stávající mezinárodní dohody, kromě případu, kdy by výkon takových práv a povinností způsobil vážné poškození nebo ohrožení biodiverzity.

2. Smluvní strany uplatní tuto Úmluvu ve vztahu k mořskému prostředí v souladu s právy a povinnostmi států vyplývajících z mořského práva.

Článek 23

Konference stran

1. Konference smluvních stran je tímto ustavena. První zasedání konference stran bude svoláno výkonným ředitelem Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) ne později než jeden rok poté, co tato Úmluva vstoupí v platnost. Od té doby se budou konat řádná zasedání konference stran v pravidelných intervalech, které určí konference na svém prvním zasedání.

2. Mimořádná zasedání konference stran se budou konat tehdy, když to konference uzná za nutné, nebo na písemnou žádost kterékoli ze stran za předpokladu, že během šesti měsíců poté, co byla žádost oznámena ostatním stranám sekretariátem, bude podpořena nejméně jednou třetinou smluvních stran.

3. Konference stran všeobecnou shodou schválí a přijme pravidla postupu pro sebe a pro každý pomocný orgán, který případně ustaví, stejně jako finanční pravidla, podle nichž se bude řídit financování sekretariátu. Na každém řádném zasedání přijme rozpočet pro finanční období do příštího řádného zasedání.

4. Konference stran bude kontrolovat realizaci této Úmluvy a pro tento účel:

- (a) stanoví formu a intervaly pro předávání informací, které mají být poskytnuty v souladu s článkem 26; vezme takové informace, stejně jako zprávy předložené kterýmkoliv pomocným orgánem, v úvahu,

- (b) posoudí vědecká, technická a technologická doporučení v záležitostech biodiverzity poskytnutá v souladu s článkem 25,
- (c) vezme v úvahu a v případě potřeby přijme protokoly v souladu s článkem 28,
- (d) vezme v úvahu a v případě potřeby přijme v souladu s články 29 a 30 změny a doplnění této Úmluvy a jejích příloh,
- (e) vezme v úvahu změny a doplnění jakéhokoli protokolu, stejně jako jakékoli přílohy k němu, a pokud tak bude rozhodnuto, doporučí jejich přijetí stranám, kterých se daný protokol týká,
- (f) vezme v úvahu a v případě potřeby přijme v souladu s článkem 30 dodatečné přílohy k této Úmluvě,
- (g) vytvoří takové pomocné orgány, zvláště pro zajištění vědeckého a technického poradenství, které budou pokládány za nezbytné pro realizaci této Úmluvy,
- (h) prostřednictvím sekretariátu bude kontaktovat výkonné orgány úmluv zabývajících se záležitostmi ošetřenými touto Úmluvou s výhledem na vytvoření vhodných forem spolupráce s nimi, a
- (i) zváží a podnikne jakoukoli dodatečnou akci, která by mohla být potřebná pro dosažení cílů této Úmluvy ve světle zkušeností získaných při jejím provádění.

5. OSN, její specializované agentury a Mezinárodní agentura pro atomovou energii, stejně jako kterýkoli stát, který není stranou této Úmluvy, mohou být zastoupeny jako pozorovatelé na zasedáních konference stran. Každé jiné orgány nebo agentury, ať vládní nebo nevládní, které mají kvalifikaci v oborech týkajících se ochrany a trvale udržitelného využívání biodiverzity a které informovaly sekretariát o svém přání být zastoupeny jako pozorovatelé na zasedání konference stran, mohou být připuštěny, pokud proti tomu alespoň jedna třetina stran nepředloží námitku. Připuštění a účast pozorovatelů bude podléhat pravidlům postupu schváleným konferencí stran.

Článek 24

Sekretariát

1. Sekretariát je tímto ustaven. Jeho funkcí bude:

- (a) pořádat a zajišťovat zasedání konference stran ve smyslu článku 23,
- (b) vykonávat funkce, které mu budou přiřčeny kterýmkoliv protokolem,
- (c) připravovat zprávy o plnění svých funkcí podle této Úmluvy a předkládat je konferenci stran,
- (d) koordinovat svou činnost s ostatními příslušnými mezinárodními orgány a zvláště vstupovat do takových administrativních a smluvních vztahů,

kteřé mohou být potřebné pro účinné plnění jeho funkcí, a

- (e) vykonávat takové další funkce, které případně určí konference stran.

2. Na svém prvním řádném zasedání určí konference stran sekretariát výběrem ze stávajících kompetentních mezinárodních organizací, které vyjádřily syou ochotu provádět funkce sekretariátu podle této Úmluvy.

Článek 25

Pomocný poradní orgán pro vědu, techniku a technologii

1. Pomocný orgán pro vědecké, technické a technologické poradenství je tímto ustaven, aby poskytoval konferenci stran a podle potřeby jejím dalším pomocným orgánům včasné doporučení týkající se realizace této Úmluvy. Tento orgán bude otevřen pro všechny strany a bude multidisciplinární. Bude složen z představitelů vládního sektoru kompetentních v příslušném oboru. Bude konferenci stran pravidelně podávat zprávu o všech aspektech své práce.

2. Pod dohledem konference stran, v souladu s jí stanovenými zásadami a na její žádost, tento orgán bude:

- (a) poskytovat vědecké a technické hodnocení stavu biodiverzity,
- (b) připravovat vědecké a technické hodnocení účinků opatření přijatých v souladu s ustanoveními této Úmluvy,
- (c) vyhledávat inovační, účinné a moderní technologie a znalosti týkající se ochrany a trvale udržitelného využívání biodiverzity a poskytovat doporučení způsobů a prostředků podpory rozvoje a/nebo převodu takových technologií,
- (d) poskytovat doporučení ve věci vědeckých programů a mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji týkajících se ochrany a trvale udržitelného využívání biodiverzity, a
- (e) odpovídat na vědecké, technické, technologické a metodologické dotazy, které konference stran a její pomocné orgány mohou položit uvedenému orgánu.

3. Funkce, vnitřní směrnice, organizační a provozní záležitosti tohoto orgánu mohou být dále rozpracovány konferencí stran.

Článek 26

Zprávy

Každá smluvní strana bude v intervalech, které stanoví konference stran, předkládat konferenci stran zprávy o opatřeních, která přijala pro realizaci ustanovení této Úmluvy, a o jejich účinnosti při naplňování cílů této Úmluvy.

Článek 27

Urovnávání sporů

1. V případě sporu mezi smluvními stranami týkajícího se interpretace nebo uplatňování této Úmluvy dotčené strany budou hledat řešení jednáním.

2. Pokud dotčené strany nemohou dojít ke shodě jednáním, mohou společně vyhledat smířčí pomoc nebo požádat o zprostředkování třetí stranu.

3. Při ratifikaci, přijímání, schvalování nebo přistoupení k této Úmluvě nebo kdykoli potom může stát nebo organizace regionální ekonomické integrace oznámit písemně uchovateli, že kvůli sporu, který nebyl urovnán v souladu s odstavcem 1 nebo 2, přijímá jeden nebo oba z následujících smířčích prostředků jako povinný:

- (a) arbitráž v souladu s postupem stanoveným v části 1 přílohy II,
- (b) předložení sporu mezinárodnímu soudnímu dvoru.

4. Pokud strany, které jsou ve sporu, nepřijaly v souladu s odstavcem 3 takový nebo jiný postup, spor bude předložen ke smířčímu řízení v souladu s částí 2 přílohy II, jestliže se nedohodnou jinak.

5. Ustanovení tohoto článku bude platné i ve vztahu ke každému protokolu, pokud nebude v příslušném protokolu stanoveno jinak.

Článek 28

Přijímání protokolů

1. Smluvní strany budou spolupracovat při formulování a přijímání protokolů k této Úmluvě.

2. Protokoly budou přijímány na zasedání konference stran.

3. Text jakéhokoli navrženého protokolu bude sdělen smluvním stranám sekretariátem nejméně šest měsíců před takovým zasedáním.

Článek 29

Změny a doplňky Úmluvy nebo protokolů

1. Změny a doplňky této Úmluvy mohou být navrženy kteroukoli smluvní stranou. Změny a doplňky kteréhokoli protokolu mohou být navrženy kteroukoli stranou takového protokolu.

2. Změny a doplňky této Úmluvy budou přijímány na zasedání konference stran. Změny a doplňky kteréhokoli protokolu budou přijímány na zasedání stran příslušného protokolu. Text kteréhokoli navrženého doplňku nebo změny této Úmluvy nebo kteréhokoli protokolu, kromě případu, kdy je v protokolu stanoveno jinak, bude oznámen dotčeným stranám sekretariátem nejméně šest měsíců před jednáním, na kterém jsou navrženy k přijetí. Sekretariát také sdělí

navržené změny a doplnění signatářům této Úmluvy pro informaci.

3. Strany vyvinou veškeré úsilí, aby dosáhly dohody o kterémkoli navrženém doplňku nebo o změně této Úmluvy či protokolu všeobecnou shodou. Pokud byly všechny prostředky k dohodě vyčerpány a dohody nebylo dosaženo, doplněk nebo změna mohou být v poslední instanci přijaty dvoutřetinovou většinou přítomných na jednání o této věci hlasujících stran a budou deponitářem předloženy všem stranám k ratifikaci, přijetí nebo schválení.

4. Ratifikace, přijetí nebo schválení doplňků nebo změn budou oznámeny deponitáři písemně. Změny a doplňky přijaté v souladu s odstavcem 3 vstoupí v platnost pro strany, které je přijaly, devadesátý den po uložení ratifikačních, přijímacích nebo schvalovacích listin nejméně dvěma třetinami smluvních stran této Úmluvy nebo stran dotčeného protokolu, kromě případu, kdy je v takovém protokolu stanoveno jinak. Podobně změny a doplňky vejdou v platnost pro každou další stranu devadesátého dne po tom, co tato strana uloží svou ratifikační, přijímací nebo schvalovací listinu ke změně nebo doplňku.

5. Pro účely tohoto článku označení „strany přítomné a hlasující“ znamená strany přítomné a vyjadřující kladný nebo záporný postoj hlasováním.

Článek 30

Přijímání příloh a jejich doplňování

1. Přílohy k této Úmluvě nebo jakémukoli protokolu musí tvořit nedílnou součást této Úmluvy nebo takového protokolu, a pokud není výslovně stanoveno jinak, odkaz na tuto Úmluvu nebo její protokoly zakládá zároveň odkaz na jakékoli přílohy těchto dokumentů. Takové přílohy budou omezeny na procedurální, vědecké, technické a administrativní záležitosti.

2. Kromě případů, kdy je v některém protokolu ohledně jeho příloh stanoveno jinak, pro navrhování, přijetí a nabytí účinnosti dodatečných příloh této Úmluvy nebo příloh jakéhokoli protokolu bude platit následující postup:

- (a) přílohy této Úmluvy nebo jakéhokoli protokolu budou navrhovány a přijímány podle postupu stanoveného v článku 29,
- (b) každá strana, která není schopna schválit dodatečnou přílohu k této Úmluvě nebo přílohu kteréhokoli protokolu, jehož je stranou, oznámí to písemně deponitáři během jednoho roku od data oznámení jejího přijetí, učiněného deponitářem. Depozitář bez odkladu vyrozumí všechny strany o takovém obdrženém oznámení. Strana může kdykoli stáhnout své předchozí prohlášení o námítku a přílohy na základě toho vstoupí pro tuto stranu v platnost podle písmene (c),
- (c) po uplynutí jednoho roku od data sdělení o přijetí

deponitářem vejde příloha v platnost pro všechny strany této Úmluvy nebo jakéhokoli dotčeného protokolu, pokud nepředložily oznámení v souladu s ustanovením písmene (b).

3. Návrh, přijetí a vstup v platnost doplňků a změn k přílohám této Úmluvy nebo ke kterémukoli protokolu budou podléhat stejnému postupu jako u návrhu, přijetí a vstupu v platnost příloh Úmluvy nebo příloh kteréhokoli protokolu.

4. Pokud jakákoli příloha nebo změna a doplněk přílohy se týkají doplňku nebo změny této Úmluvy nebo jakéhokoli protokolu, dodatečná příloha nebo změna a doplněk nesmí vstoupit v platnost, dokud nevstoupí v platnost změna a doplnění Úmluvy nebo dotčeného protokolu.

Článek 31

Hlasovací právo

1. S výjimkou ustanovení odstavce 2 má každá smluvní strana této Úmluvy nebo jakéhokoli protokolu jeden hlas.

2. Organizace regionální ekonomické integrace ve věcech v rámci jejich kompetence budou uplatňovat své právo volby počtem hlasů rovným počtu jejich členských států, které jsou smluvními stranami této Úmluvy nebo příslušného protokolu. Takové organizace nebudou uplatňovat své volební právo, pokud jejich členské státy uplatňují své, a naopak.

Článek 32

Vztah mezi touto Úmluvou a jejími protokoly

1. Stát nebo organizace regionální ekonomické integrace se nemůže stát stranou protokolu, pokud není nebo se zároveň nestane smluvní stranou této Úmluvy.

2. Rozhodnutí podle kteréhokoli protokolu musejí být přijímána pouze stranami dotčeného protokolu. Kterákoli smluvní strana, která neratifikovala, nepřijala nebo neschválila protokol, se může zúčastnit jakéhokoli jednání stran tohoto protokolu jako pozorovatel.

Článek 33

Podpis

Tato Úmluva bude předložena k podpisu v Rio de Janeiro všem státům a jakékoli organizaci regionální ekonomické integrace od 5. června 1992 do 14. června 1992 a v sídle OSN v New Yorku od 15. června 1992 do 4. června 1993.

Článek 34

Ratifikace, přijetí nebo schválení

1. Tato Úmluva a jakýkoli protokol budou pod-

léhat ratifikaci, přijetí nebo schválení státy a organizacemi regionální ekonomické integrace. Ratifikační, přijímací nebo schvalovací listiny budou uloženy u deponitáře.

2. Jakákoli z organizací uvedených v odstavci 1, která se stane smluvní stranou této Úmluvy nebo kteréhokoli protokolu, aniž by kterýkoli z jejích členských států byl smluvní stranou, bude vázána všemi povinnostmi vyplývajícími z této Úmluvy nebo protokolu. V případě takových organizací, kde jeden nebo více států jsou smluvními stranami této Úmluvy nebo příslušného protokolu, organizace a její členské státy musí rozhodnout o rozdělení zodpovědnosti za plnění svých povinností z této Úmluvy nebo protokolů. V takových případech nebudou organizace a členské státy oprávněny vykonávat práva vyplývající z této Úmluvy nebo příslušného protokolu souběžně.

3. Ve svých ratifikačních, přijímacích nebo schvalovacích listinách organizace uvedené v odstavci 1 určí rozsah své kompetence vzhledem k záležitostem řízeným Úmluvou nebo příslušným protokolem. Tyto organizace budou také informovat deponitáře o jakékoli odpovídající změně v rozsahu jejich kompetence.

Článek 35

Přistoupení

1. Tato Úmluva a jakýkoli protokol budou otevřeny přistoupení států a organizací regionální ekonomické integrace od data, kdy je Úmluva nebo dotčený protokol uzavřen pro podepsání stranami. Listiny o přistoupení budou ukládány u deponitáře.

2. Ve svých listinách o přistoupení organizace uvedené v odstavci 1 stanoví rozsah své kompetence vzhledem k záležitostem řízeným Úmluvou nebo příslušným protokolem. Tyto organizace také uvedou deponitáře o jakékoli příslušné změně v rozsahu své kompetence.

3. Ustanovení článku 34 odst. 2 budou platit pro organizace regionální ekonomické integrace, které přistoupí k této Úmluvě nebo kterémukoli protokolu.

Článek 36

Nabytí účinnosti

1. Tato Úmluva nabývá účinnosti devadesátého dne po datu uložení třicáté ratifikační, přijímací, schvalovací nebo přístupovací listiny.

2. Kterýkoli protokol nabude účinnosti devadesátého dne po datu uložení takového počtu ratifikačních, přijímacích, schvalovacích nebo přístupovacích listin, jaký je stanoven v příslušném protokolu.

3. Pro každou smluvní stranu, která ratifikuje, přijme nebo schválí tuto Úmluvu nebo k ní přistoupí po uložení třicáté ratifikační, přijímací, schvalovací nebo přístupovací listiny, nabývá Úmluva účinnosti

devadesátého dne po datu uložení ratifikační, přijímací, schvalovací nebo přístupovací listiny touto smluvní stranou.

4. Kterýkoli protokol, pokud v něm není uvedeno jinak, nabývá účinnosti pro smluvní stranu, která jej ratifikuje, přijme, schválí nebo k němu přistoupí po jeho nabytí účinnosti podle odstavce 2, devadesátého dne po datu, kdy tato smluvní strana uloží svou ratifikační, přijímací, schvalovací nebo přístupovací listinu, nebo k datu, kdy tato Úmluva nabude účinnosti pro tuto smluvní stranu, podle toho, které datum bude pozdější.

5. Pro účely odstavců 1 a 2 nebude kterákoli listina uložená organizací regionální hospodářské integrace považována za dodatečnou vůči těm, které uloží členské státy takové organizace.

Článek 37

Výhrady

K této Úmluvě nemohou být činěny žádné výhrady.

Článek 38

Odstoupení

1. Kdykoli po dvou letech od data, kdy pro ni Úmluva vstoupila v platnost, může smluvní strana odstoupit od Úmluvy písemným oznámením deponitáři.

2. Jakékoli takové odstoupení nastane po uplynutí jednoho roku po datu obdržení písemného oznámení deponitářem nebo k takovému pozdějšímu datu, které může být uvedeno v oznámení o odstoupení.

3. Kterákoli smluvní strana, která odstupuje od této Úmluvy, bude pokládána za odstoupivší také od všech protokolů, jichž je stranou.

Článek 39

Prozatímní finanční uspořádání

Za předpokladu, že v souladu s požadavky článku 21 bude plně restrukturalizován Světový fond životního prostředí (Global Environment Facility) Rozvojového programu OSN (UNDP), Program OSN pro životní prostředí (UNEP) a Mezinárodní banka pro rekonstrukci a rozvoj, bude tvořit prozatímní institucionální strukturu ve smyslu článku 21 pro období mezi vstoupením této Úmluvy v platnost a prvním zasedáním konference stran nebo dokud se konference stran nerozhodne, která institucionální struktura bude stanovena v souladu s článkem 21.

Článek 40

Prozatímní uspořádání sekretariátu

Sekretariát, který má být zajištěn výkonným ředi-

telem Programu OSN pro životní prostředí (UNEP), bude sekretariátem podle článku 24 odst. 2 na prozatímním základě pro období mezi vstoupením této Úmluvy v platnost a prvním zasedáním konference smluvních stran.

Článek 41

Depozitář

Generální tajemník OSN bude vykonávat funkci depozitáře této Úmluvy a veškerých protokolů.

Identifikace a pravidelné sledování (monitoring)

1. Ekosystémy a přírodní stanoviště: mající vysokou diverzitu, velké množství endemických, ohrožených nebo volně žijících druhů; vyžadované pro stěhovavé druhy; důležité společensky, ekonomicky, kulturně nebo vědecky; které jsou reprezentativní, unikátní nebo spojené s klíčovými evolučními nebo jinými biologickými procesy,

2. druhy a společenstva, které jsou: ohrožené;

Část 1

ARBITRÁŽ

Článek 1

Navrhující strana vyrozumí sekretariát, že strany postupují spor k arbitráži podle článku 27. Oznámení musí uvádět předmět arbitráže a zahrnovat zvláště ty články Úmluvy nebo protokolu, jejichž interpretace nebo uplatňování jsou předmětem sporu. Pokud se strany nedohodnou na předmětu sporu dříve, než je ustanoven předseda tribunálu, předmět sporu určí arbitrážní tribunál. Sekretariát postoupí takto získanou informaci všem smluvním stranám této Úmluvy nebo dotčeného protokolu.

Článek 2

1. Ve sporech mezi dvěma stranami se bude arbitrážní tribunál skládat ze tří členů. Každá ze stran sporu jmenuje jednoho arbitra a takto jmenování dva arbitři určí vzájemnou dohodou třetího arbitra, který bude předsedou tribunálu. Posledně jmenovaný nesmí být stejné národnosti jako některá ze stran sporu ani nesmí mít své obvyklé bydliště na území jedné ze stran, ani nesmí být jednou ze stran zaměstnáván, ani se již tímto případem zabývat v jakékoli jiné funkci.

Článek 42

Autentické texty

Originál této Úmluvy se shodně autentickým textem v arabštině, čínštině, angličtině, francouzštině, ruštině a španělštině bude uložen u generálního tajemníka OSN.

Na důkaz toho níže podepsaní, řádně zmocnění k tomuto účelu, podepsali tuto Úmluvu.

Uskutečněno v Rio de Janeiro pátého dne června jeden tisíc devět set devadesát dva.

Příloha I

volně žijící příbuzní zdomácnělých nebo pěstovaných druhů; lékařské, zemědělské nebo jiné ekonomické hodnoty; sociálního, vědeckého nebo kulturního významu; významné pro výzkum ochrany a trvale udržitelného využívání biodiverzity, jakými jsou např. indikační druhy, a

3. popsané genomy a geny společenského, vědeckého nebo ekonomického významu.

Příloha II

2. Ve sporech mezi více než dvěma stranami strany stejného zájmu jmenují jednoho arbitra společně po dohodě.

3. Jakékoli uvolněné místo bude doplněno způsobem předepsaným pro počáteční jmenování.

Článek 3

1. Pokud předseda arbitrážního tribunálu nebyl určen během dvou měsíců po jmenování druhého arbitra, generální tajemník OSN na žádost některé strany ustanoví předsedu během dalšího dvouměsíčního období.

2. Pokud jedna z obou stran sporu nejmenuje arbitra během dvou měsíců po obdržení žádosti, druhá strana může informovat generálního tajemníka, který provede jmenování během dalšího dvouměsíčního období.

Článek 4

Arbitrážní tribunál provede svá rozhodnutí v souladu s ustanoveními této Úmluvy, všemi příslušnými protokoly a mezinárodním právem.

Článek 5

Pokud se sporné strany nedohodnou jinak, arbitrážní tribunál si stanoví svá vlastní pravidla postupu.

Článek 6

Arbitrážní tribunál může na žádost jedné ze stran doporučit základní provizorní ochranná opatření.

Článek 7

Strany, které jsou ve sporu, usnadní práci arbitrážního tribunálu a zvláště, využívající všech dostupných prostředků, mu budou:

- (a) poskytovat všechny příslušné dokumenty, informace a služby, a
- (b) umožňovat, je-li to nezbytné, předvolávat svědky nebo odborníky a přijímat jejich svědectví.

Článek 8

Strany a arbitři jsou povinni chránit důvěrnost jakékoli informace, kterou důvěrně obdrží během jednání arbitrážního tribunálu.

Článek 9

Pokud arbitrážní tribunál nestanoví jinak s ohledem na zvláštní okolnosti případu, náklady tribunálu ponese strany, které jsou ve sporu, rovným dílem. Tribunál povede záznam o všech svých nákladech a předloží konečnou zprávu o nich oběma stranám.

Článek 10

Jakákoli smluvní strana, která má takový zájem právní povahy v předmětu sporu, který může být ovlivněn rozhodnutím v této záležitosti, může se souhlasem tribunálu zasáhnout do jednání.

Článek 11

Tribunál může vyslyšet a stanovit protinároky vyplývající přímo z předmětu sporu.

Článek 12

Rozhodnutí o průběhu a předmětu arbitrážního tribunálu musí být přijata většinou hlasů jeho členů.

Článek 13

Pokud se jedna ze stran sporu nedostaví k arbitrážnímu tribunálu nebo nedokáže obhájit svůj případ, druhá strana může požadovat, aby tribunál pokračoval ve svém řízení a učinil rozhodnutí. Nepřítomnost strany nebo její neschopnost obhájit svůj případ nepředstavuje překážku jednání. Před učiněním konečného rozhodnutí musí být arbitrážní tribunál přesvědčen, že nárok je dobře podložen věcně i právně.

Článek 14

Tribunál vydá své závěrečné rozhodnutí do pěti měsíců po datu, kdy byl plně ustaven, pokud neshledá nezbytným prodloužit časový limit o dobu, která nesmí přesáhnout dalších pět měsíců.

Článek 15

Konečné rozhodnutí arbitrážního tribunálu bude omezeno na předmět sporu a stanoví důvody, na kterých je založeno. Bude obsahovat jména zúčastněných členů a datum konečného rozhodnutí. Jakýkoli člen tribunálu může připojit zvláštní nebo nesouhlasné stanovisko ke konečnému rozhodnutí.

Článek 16

Výrok bude pro sporné strany závazný. Bude bez odvolání, pokud se sporné strany nedohodly předem na odvolacím postupu.

Článek 17

Jakýkoli rozpor, který může nastat mezi stranami, které jsou ve sporu, co do interpretace nebo způsobu realizace konečného rozhodnutí, může být předložen kteroukoli stranou k rozhodnutí arbitrážnímu tribunálu, který je vydal.

Část 2

SMÍRČÍ ŘÍZENÍ

Článek 1

Smírčí komise bude vytvořena na žádost jedné ze stran sporu. Komise bude, pokud se strany nedohodly jinak, složena z pěti členů, dvou jmenovaných každou stranou, a předsedy voleného společně těmito členy.

Článek 2

Ve sporech mezi více než dvěma stranami strany stejného zájmu jmenují své členy komise společně dohodou. Kde dvě nebo více stran mají rozdílné zájmy nebo kde není shoda v tom, zda mají stejný zájem, musí jmenovat své členy odděleně.

Článek 3

Pokud stranami nejsou provedena žádná jmenování během dvou měsíců od data žádosti o vytvoření smírčí komise, generální tajemník OSN, pokud jej o to požádá strana, která podala žádost, provede tato jmenování během dalšího dvouměsíčního období.

Článek 4

Pokud předseda smírčí komise nebyl vybrán během dvou měsíců po jmenování posledního člena komise, generální tajemník OSN, pokud o to bude požá-

dán některou stranou, určí předsedu během dalšího dvouměsíčního období.

Článek 5

Smírčí komise rozhodne většinovým hlasováním svých členů. Stanoví si, pokud se sporné strany nedo-

hodly jinak, vlastní postup. Vydá návrh na řešení sporu, který strany uváží v dobré víře.

Článek 6

Neshoda ve věci, zda smírčí komise je kompetentní, bude rozhodnuta komisí.